

anomenat *taskét* quan és ben petit, Bossost, 1930. L'ALGC assenyala *teskú*, -*kúñ* «coïn de l'aire» en el llgd. d'Aigrefeuille (Tolosa) i en un punt del Gers, i més enllà *treskiin* en 6 o 7 llocs pròxims — on hi ha alteració per etim. pop. (de *cunb* + TRANS), I, 136 (cf. II, 267c, 268).

Ahuc devia entrar poc o molt en domini d'Oïl, vist que hi ha *tacon* «morceau» en el *Dit de Dame Jouenne*, S. XIV (Rom. XLV, 107). I més, en territori castellà: murc. *tascón* «tarugo que se fija en los bancos de carpintero, para apoyar la pieza que se labra», «pescuño o cuña del arado» (GaSoriano), Alquézar *toscón* «nieve menuda y dura» (Arnal Caveró), Bielsa *traskón* «le coïn de la charrue» (Elcock, l. c.), arag. *trascón* «pescuño o cuña para apretar la reja, la esteva y el dental» (Peralta, Boraio), forma que es ressent de la contaminació de *trasca* 'TRAIGA'. Endemés no manquen mots anàlegs ni tan sols a la llengua de l'Oest: Serra da Estrela i Alto Minho *tázga*, Estrela *taškéra* «tascó de fusta que ferma les corretges de les batolles», 'biga horitzontal, sotana, que en el molí descansa damunt d'una base de pedra' (VKR IV, 113, 156); o sigui en la zona de les inscripcions sorotàptiques de Lusitània.

Ara bé això ens condueix a parlar de mots pertanyents a un altre grup de «realia», però que deuen tenir origen semblant. El gall. *tasca* és l'espadaçadora de fusta usada per espadar o escatar el lli (Cuveiro), a la Coruña *tascón* «espadaçadora de lino» (Krüger, W. u. S. X, 128), port. *tasquinha* id. (Bluteau, Moraes etc.), i de *tasca* ve molt naturalment el port. i cast. TASCAR (DCEC/DECH), que no sols té el significat més divulgat de «mastegar amb remor» [1490] o parlant del fre de les bèsties, sino també el de «quebrantar la arista del lino o cáñamo para que se pueda trillar» [DAut.], i com port., indirectament, pel derivat *tascos de lino* [«purgamenta lini» cast., c. 1495, port. 1606]. Ens consta, en efecte, que no sols a França l'espadaçadora s'assembla a una estaca o tascó, sinó que Krüger va establir que el tipus més arcaic d'espadaçadora, en el vessant Sud dels Pirineus consisteix simplement en un petit garrot de 70 cm. de llarg (VKR VIII, 231, i gravat 1c de la p. 219).

D'altra banda no s'acaba amb això la família romànica d'aquests mots. En primer lloc hi ha l'important verb cast. *atascar* 'embussar un conducte' (> 'ennuegar', 'entrebançar') però també 'encallar ensorrant en fang' [1570] on hi ha contacte semàntic per una banda amb els *tascos* de 'estopa', i per altra banda amb tota una sèrie de mots entorn de la idea de terròs, gleua o argila; d'una banda *tasconium* ja està testificat per Plini (*Hist. Nat.* xxxiii, § 4, 21) com a usual a Hispània per designar una 'argila blanca refractària, amb la qual feien gresols per apurar l'or': vindria a ser com el nostre TAPAS, que forma blocs compactes ben comparables a un soc de fusta.

Doncs, en efecte, d'aquesta accepció queden bastants rastres en totes les terres pirinenques, i fins i tot en terra catalana: a l'Alt Aragó, des d'Ansó fins a Fanol, es troba un mot *tasca*; i a l'altre vessant, des de

Baretons fins a la vall de Banheres de Bigorra, *tasco*, amb el sentit de 'gleua, terròs còbert de gispet'; «dechs --- jutjats --- senyau de *tasqua* o de *crost*» a. 1406, «motte de terre», *Libre Vert de Benac*, 110; Lespy-R. citen «barralhes de paus, rams, rebotz e *tasque*» (= «--- cailloux et mottes de terre») d'un doc. de l'arxiu de Bearn, Aspa, «està de la *tasque*» 'être du pays, de la vallée'; «La bacade en mouscam s'arremiaba, aus goulets / qu'ou bi sautà sus la mès bère, / e lou chucà la canabère, / to cadou sus la *tasque* / ---», M. Camelat (en el poema bigordà *Beline*, p. 10). A l'Alt Arieja anomenen *táskus* els poms d'herba dura que els pastors emboteixen en els traus que queden en el sostre de llurs cabanes per tal de privar l'entrada de la pluja (Fahrholz, W. u. W. *Hoch-Ar.*, 116), i hi ha un verb *tascà* 'pitjar, piconar' a les altes valls lavedaneses (ZRPb. XLVII, 406; LV, 572; Rohlf's, *Le Gc.*, § 138; Kuhn, *RLiR* XI, 190).

A l'Alt Aragó *tasca* «hierba levantada al roturar, céspedes» en els versos chesos de MzCoarasa (*Añada 'n Echo*, s. v.), «hierba menuda levantada al roturar, céspedes» a Ansó, Echo, Biescas i Panticosa (Rohlf's, *Dict. Pir. Ar.*; i l'*Atlas Ar.* d'Alvar, § 90), *tascón* «nieve menuda y dura» a Alquézar (Arnal Caveró). Segueix a les valls paral·leles ultrapiureniques: a la vall d'Aran queda en noms de lloc, p. ex. *Pütaské*, *Malh de*, aigües avall de Lés (PODIUM TASC-ARIUM), *tasca* «motte de gazon», «mottes de bétail» a Gavarnia i a Gedre (Alf. Schmitt, *Termin. Past. Pyr.*, 26; Rohlf's, *Basische Reliktwörter*, ZRPb., 406.26); amb el derivat *entaská* «rentrer le foin» a l'alta vall d'Aspa (ALGC II, 345).

Que semànticament no tenim dret a separar aqueixes coses del cat. *tascó* i el cast. *atascar* em sembla evident, puix que *tascó* també pot aplicar-se a un bloc de pa dur o a bonys de diverses menes, i aquells objectes també s'usen per obturar a manera de falca. I encara aquí es pot afegir el mossàr. *táskal* 'segó de l'ordi' en el tunisenc Abenalqassar († 1004; veg. Dozy, *Suppl.* II, 44b, Simonet), al costat del qual hi ha arag. i bascongat *tástara* 'la hoja gruesa del salvado' i altres variants en *tast*, que documento i comento en el DECH v, 438b5ss., en els quals hi ha contaminació de TESTACEUS 'crosta de fang o rajola'. També mall. i men. *tàstara* (i comarcal *tastana*)² mossarabismes que etimològicament no poden tenir res a veure (contra el que suposa *AlcM*) amb el cast. *cáscara*, amb el qual no tenen en comú sinó la sufixació i una vaga analogia semàntica.

Doncs sembla que això també havia entrat en el nostre vocabulari antic i dialectal: «totam vindemiam, et milium et pullos, *tascos*, lanam, linum et canabum, et caules et omnes alias menudieras quas recipio --- in decima» Vic a. 1259 (CaCandi, *MiscHitCat.* II, 444) Tinc nota, no ben clara ni segura, que a Saldes em digueren que el Pont del Mal-Pas (damunt el ràpid corrent de l'Aigua de Valls, baixant de Gósol a l'Alt Cardener) no era més que un «pont de *táskes*» (1964) (n. ho he pogut aclarir, però em consta que en aquells rius estrets i pregons, fan sovint passeretes amb més